

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

9.439

Szerző: GÁRDOS MIKLÓS:

Cím:

EGY NAP BUDAPESTEN

Idő

"1918"/1958"

Személy

Helyszám

Forrás:

Népszava

1958. XI. 20.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

1918. NOVEMBER 20, SZERDA. A tőzsde új elnökséget választott. A tőzsdetagoknak bőven volt idejük ülésezni, mert az értéktőzsdén alig volt fizetlenség. A táblára csak ár-eséseket jegyeztek fel.

Az Országos Radikális Párt facsoportjában mozgalmat indítottak a háború következtében elszegényedett fakereskedők megsegítésére; a befizetéseket Gáspár Fülöp indította meg százezer koronával.

A főváros közölte, hogy egyelőre fenntartják a hústalan napok rendszerét.

A minisztertanács módosította a ruharekvirálási rendeletet; közölték, hogy senkinek sem maradhat birtokában több mint 15 ruha, 15 pár cipő, 36 ing (a hálóingek beszámításával) és 36 alsónadrág. Az államrendőrség tisztviselői és rendbiztosai kara küldöttségileg kereste fel ez ügyben Böhm Vilmos államtitkárt, aki megígérte, hogy rájuk nézve nem lesz kötelező a ruhabezszolgáltatás.

EZ IS TÖRTÉNT. De az is, hogy közölték: a rokkantsági nyugdíjal ellátott személyek nyugdíját ki kell egészíteni évi hatszáz koronára. Ez egy hónapra ötven korona, naponta egy korona hetven fillér. Egy férficipő ára 600 korona.

A Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesülete és a Magyarországi Vas- és Fémmunkások Központi Szövetsége megállapodást kötött a vasmunkások béremelési követeléseinek mellőzése, és

a gyárak zavartalan termelése érdekében. A megállapodás szerint a munkások rendkívüli drágasági pótlékot kapnak, ha mégis ellentét vagy panasz merülne fel, a két fél közös békéltető bizottsága dönt. Határozatai mindkét félre kötelezőek.

MÁS IS TÖRTÉNT. Tisza István már nem élt, de lapja, az »Ujság« még igen. Ezen a napon a vezércikkirő bajuszát pödörgetve így diktált a gépírónőnek: »Nekünk itt még a bolsevizmusnak a vádjá és lát-szati ellen is óvakodni kell. A szociáldemokrácia ebből a szempontból országmentő missziót teljesít.«

A miniszterelnök Károlyi Mihály volt. A belügyminiszter gróf Batthyány Tivadar, a kereskedelemügyi miniszteriumban Garami Ernő szociáldemokrata miniszter intézte az ügyeket. Az új miniszter új államtitkárt is hívott maga mellé, Méhely Kálmán urat. Természetesen a vasművek és gépgyárak egyesületéből, ahol Méhely Kálmán titkárkodott.

A BELÜGYMINISZTER helylyel kínálta meg Dietz Károly rendőrkapitányt. A kapitány fehér kesztyűjét felfelé fordított sapkájába rakta, zsebkezdőjével megtörölte homlokát, és kellő tisztelettel beszélni kezdett.

— Új híreim is vannak, miniszter úr. A tegnapi beadványhoz most már neveket is

csatolhatok. Jól dolgoznak az embereim. Tudom, kik érkeztek haza Oroszországból!

A villanylámpa sárga fényét színes foltta törte szét a sima kristályhamutartó. A belügyminiszter szeretett játszani, egy fehér papírlapot helyezett a fény útjába. A papíron megjelent a spektrum színvarázsa.

— Tényleg? Nos, hadd halljam.

— Megérkezett mindenk előtt Kun Béla.

— Mit tud róla?

— Egyelőre nem sokat. Kolozsvártott volt a munkásbiztosító pénztár tisztviselője. Jó szónok és jó szervező; sok baja volt vele a kolozsvári szociáldemokratáknak. A munkások ott nagyon szerették, tud a nyelvről beszélni. És aztán bevonult. Meg kell mondanom, hogy felmenthették volna, de éppen a kolozsvári szociáldemokrata párt kérte, hogy mielőbb hívják be... Oroszországból hallottunk róla elég sokat. Ott Lenin közvetlen közelében dolgozhatott, ő szervezte a hadifoglyokból a kommunista zászlóaljokat. Vörös dandárparancsnok volt, vagy efféle... Sajnos, a hazatért foglyok legendákat mesélnek róla — így hát az alsóbb néposztályok körében ma már jól ismerik a nevét. Azt hiszem, ő a bolsevikmozgalmak itthoni vezetője...

A belügyminiszter tovább

játszott a kristályhamutartóval. Kurta kérdésekkel szakította meg Dietz beszámolóját. Úgy döntöttek, hogy egyelőre negyven detektív figyeli a bolsevista agitátorok tevékenységét.

A KÖRÜTI KÁVÉHÁZBAN türelmetlenül ült egy asztal mellett a három partner. A negyediket várták; a kártya már ott feküdt az asztalon. De Weltner Jakab még nem érkezett meg. A Népszava főszerkesztője elvtársaival, a kereskedelmi miniszterrel és a hadügyi államtitkárral, Garamival és Böhmrel beszélgetett a párthelyiségben.

— Mondjatok, amit akartok, káros! Minek kellett ezt nyilvánosságra hozni? Hányan olvasták azt a rölapot? Hányan tudták, hogy van egyáltalán ilyen szikratávirat? Nem is tettem volna be a lapba, ha nem kértek...

Weltner a Népszavát csapkodta, a lap ott hevert előtte az asztalon. Benne az orosz szovjetkormány távirata, amelyben példája követésére hívja az egykori osztrák—magyar állam munkásait és parasztjait.

— Még a köztársaság kikiáltásánál, a parlament előtt is szórták a röpcédulájukat. Sok ezren olvasták ott is! Akárcsodák is ezek a »forradalmi szocialisták«, ügyesen dolgoznak! Repülőgépről szórni a rölapot, megvádolni a kormányt, hogy elhallgatta a szov-

jet táviratot... No, ügyes... — mondta Böhm.

— Az indokolás, hogy miért nem közölték, talpraesett volt — emelte fel a lapot Garami. — »Csak az elmúlt napok rengeteg munkája és izgalma következtében, amely a kormány minden tagjának és az egész hivatalnoki karnak minden erejét lefoglalta, kerülte el a figyelmet az a tény, hogy a távirat egyelőre még ki nem derített mulasztás következtében nem jutott nyilvánosságra...« Szóval talpraesett. Különböző kik ezek a »forradalmi szocialisták«?

— Ki tudja? Valószínűleg a Galilei-kör forró fejű diákjai közül kerülnek ki, vagy Szabó Ervin szobatudós elvtárs barátai — felelt Weltner.

— Akárcsodák, nagyon jól értesültek... Már még? — kérdezte Böhm.

Weltner szemébe húzta kálapját, sietve indult a kávéházba. Negyedik nélkül nem kártya a kártya.

A VISEGRÁDI UTCA TIZENÖTÖBEN, egy képkiallítás termében vagy százan gyűltek össze ezen az estén. Váci úti gyárakból, a csepeli Weiss Manfréd-birodalomból, Erzsébetről és Mátýásföldről, a repülőgépgyárból bizalmiférfiak jöttek. Ott voltak a forradalmi szocialisták is, akikről még Böhm Vilmos is megállapította, hogy ügyesen dolgoznak; ifjú tisztviselők, diákok, ott

állt közöttük Korvin Ottó, a csoport vezetője. És sok-sok nyútt egyenruha csukaszürkéje tündezett fel a csoportokban; volt hadifoglyok, messze földet megjárt munkások és parasztok.

Kun Béla beszélt. A forradalomról szólt és a proletárok harcáról; a kormányra került »munkásvezérek« és az éhező országról, s a jövődőről, amelyet ki kell küzdeni.

— A mozgalom megvolt nálunk eddig is, csak nem volt, aki az élére álljon, aki rá tudott volna mutatni a hatalom követelésére, meg tudta volna mutatni a magyarországi munkásságnak: íme, ez az az út, amely a felszabaduláshoz vezet...

Este már, ezen az estén már volt, aki élére állt a mozgalomnak, aki megmutatta az utat a felszabaduláshoz.

Ezen az estén a Visegrádi utcában megalakult a Kommunista Magyarországi I. ja.

1918. NOVEMBER 20, SZERDA. Ez mind ezen a napon történt.

Hol van már a tőzsde? És hol a radikális párt fakereskedő-felügyelő csoportja? Batthyány és Garami miniszter urak nevére hovatovább csak történelemkönyvek bön-gészöi bukkannak, Weltner szerkesztő úr kártyacsatái emléket is csak vén pincérek őrzik, neve halványodik...

De a Visegrádi utcai házom mindig lesz koszorú.